

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2023-04-20
Stockholm

Mål nr
P 5451-21

Sid 1 (9)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-04-13 i mål nr P 4769-20,
se bilaga A

PARTER

Klagande

1. A.A.K.
2. M.K.

Ombud för 1 och 2: Advokat J.V.A.

Motparter

1. Byggnadsnämnden i Solna stad
2. Brf Fjället 21
3. U-B.F.
4. A.J.M.
5. W.K.

Dok.Id 1915911

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	Telefax	Expeditionstid måndag – fredag 09:00–16:30
---	---	---	----------------	---

6. H.K-S.

7. N.M.

8. RED Casa AB

9. L.R.

10. R.T.

SAKEN

Bygglov i efterhand för utvändiga ändringar av enbostadshus på fastigheten A i Solna kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom, såvitt avser bygglov för trappa, undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Byggnadsnämnden i Solna stads beslut den 29 januari 2020, § 6, BND/2020:4, att avslå ansökan om bygglov för trappa och återförvisar ärendet till nämnden för fortsatt behandling.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A.A.K. och **M.K.** har i första hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska förklara att entrétrappan inte kräver bygglov. De har i andra hand yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bevilja bygglov för trappan.

Byggnadsnämnden i Solna stad (nämnden) och **RED Casa AB** (Red Casa) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

U-B.F., **A.J.M.**, **N.M.**, **Brf Fjället 21**, **W.K.**, **H.K.S.**, **L.R.** och **R.T.** har beretts tillfälle till yttrande över överklagandet. U-B.F. har medgett ändringsyrkandet. A.J.M. och N.M. har förklarat att de inte har något att anföra. De övriga har inte avhörts.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

A.A.K. och **M.K.** har hänvisat till vad de anfört i mark- och miljödomstolen samt i huvudsak gjort följande tillägg och förtydliganden. De ansökte i december 2014 om bygglov för tillbyggnad av huset. Den ansökan inkluderade en förlängning av verandan med 1,5 meter och en delvis inbyggd centrerad trappa med två trapplöp. Efter att bygglovsansökan var ingiven följde en dialog mellan dem och nämnden. Det utmynnade i att nämnden gav ett skriftligt besked till dem att bygglovsansökan skulle godkännas om den ändrades så att terrassutbyggnaden minskades till 1 meter och att entrétrappan undantogs från bygglovsansökan och istället utfördes som en bygglovsbefriad åtgärd. Nämnden gav i samma skrivelse beskedet att trappor som inte är inbyggda med murar är bygglovsbefriade och att de skulle utföra trappan oberoende av nämnden. De ändrade bygglovsansökan i enlighet med nämndens instruktion och bygglov gavs i mars 2015. De utförde åtgärderna enligt bygglov samt uppförde en fritrappa som entrétrappa, dvs. en trappa som inte var inbyggd. Allt i enlighet med nämndens instruktion och besked. Det saknas stöd för att tolka ordet ”bygglovsbefriad” som att det krävs bygglov. De vidhåller att nämndens skriftliga besked att en trappa som inte är inbyggd är bygglovsbefriad ska gälla och att

bygglovsplikt för fritrappan inte ska föreligga. Hänsyn bör även tas till att det i efterhand svårligen går att utföra någon ny inbyggd trappa utan att hela den med bostadsutrymme underbyggda verandan rivs, på grund av inbyggda tätskikt m.m. Hänsyn bör även tas till att alternativa utformningar av en fritrappa i enlighet med nämndens instruktion till bygglovsansökan är mycket begränsade. Den underbyggda verandan har den storlek och höjd som den har och trappan måste nå från verandan till mark för att man ska kunna ta sig till entrédörren på huset.

Certifierad sakkunnig i kulturvärden har bedömt att utformningen av trappan enligt ansökan och faktiskt utförande är förenligt med varsamhetskravet och förbudet mot förvanskning i plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Trapplösningen ger inte ett dominerande intryck och torde knappt vara märkbar för gemene man som färdas på gatan och huvudsakligen upplever fritrappan som en del i ett större sammanhang. Sammantaget kan den nya fritrappan inte anses medföra en sådan avsevärd påverkan på byggnadens yttre att bygglov krävs. I detta ligger också att ändringen inte innebär att byggnadens karaktärsdrag eller områdets kulturvärden påverkas på ett sätt som strider mot varsamhetskravet eller förvanskningförbudet i 8 kap. 13 och 17 §§ PBL.

En byggnad ska enligt 8 kap. 1 § PBL vara lämplig för sitt ändamål, ha en god form-, färg- och materialverkan och vara tillgänglig. Utan entrétrappa med två trapplöp saknas tillgång till entrédörren på huset från fastighetens framsida och från parkeringen på husets södra sida. Det är rimligt att det i bedömningen av ett bygglov bör tas i beaktande om det finns alternativa godtagbara lösningar som uppfyller lämplighets- och tillgänglighetskraven i 8 kap. 1 § PBL. Några sådana alternativ föreligger inte i det här fallet. Speciellt inte då nämnden gav dem besked att man inte skulle godta en delvis inbyggd trappa.

Länsstyrelsen har gjort en korrekt bedömning att det enskilda intresset väger mycket tungt vid intresseavvägningen som sker enligt 2 kap. 1 § PBL, givet nämndens besked till byggherren i bygglovsfrågan. Konsekvenserna för dem blir mycket omfattande givet att hela om- och tillbyggnaden från 2015 var baserad på nämndens besked att fritrappan var bygglovsbefriad. Utan trappan faller syftet med bygglovet, både vad det gäller utökad yta och bättre tillgänglighet till husets huvudentré.

Det saknas sammanfattningsvis fog att avslå ansökan om bygglov för fritrappan. Det saknas därtill en rimlig balans mellan beslutet att avslå bygglov för fritrappan jämfört med de negativa konsekvenser som beslutet får för dem. I synnerhet när nämnden ändrat sitt besked om bygglovsbefrielse för fritrappan först efter det att hela om- och tillbyggnaden utförts.

Nämnden har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan. I mark- och miljödomstolens dom den 13 april 2021 i mål nr P 3116-20 i ärende om byggsanktionsavgift fann domstolen att nämnden haft fog för att ta ut sanktionsavgift för byggande av en trappa i nytt utförande och läge på fasad mot väster. Domen överklagades av A.A.K. och M.K., men Mark- och miljööverdomstolen beviljade inte prövningstillstånd. Yrkandet att trappan ska förklaras som icke bygglovspliktig faller därmed och får anses avgjord genom att prövningstillstånd inte meddelades.

Varsamhets- och förvanskningbegreppen är kopplade till den specifika byggnaden och/eller området. Vad avser A påverkar fritrappan både byggnadens substans och förändrar det kulturhistoriska värdet högst påtagligt, på ett negativt sätt. Åtgärden är både bygglovspliktig och förvanskande. Kulturhistorisk värdering av byggnader utgår från att byggnader har ett egenvärde, vilket bekräftas av PBL. Men det är även så att byggnader som inte har ett egenvärde i sig kan ingå i en miljö som sammantaget har ett värde och därför ska hanteras enligt förvanskningsparagrafen. A ligger inom ett område som sammantaget har ett särskilt värde enligt 8 kap. 13 § PBL. Även själva byggnaden har ett särskilt värde enligt 8 kap. 13 § PBL, vilket framgår av de antikvariska yttrandena. Villan är ett typexempel på när förvanskningsförbudet ska tillämpas med största noggrannhet.

Under handläggningen av bygglovsansökan inhämtade nämnden ett antikvariskt utlåtande från Tyréns. I utlåtandet beskrivs villan och dess värden, samt de kulturhistoriska konsekvenserna av att anordna en monumentalt placerad trappa med tre trapplöp, delvis infälld i terrassen, vilket ingick i det första förslaget från K.s. Utlåtandet avsåg en trappa som var avsevärt mindre än den olovligt utförda fritrappan. Byggnadsnämnden vidhåller sin bedömning att åtgärden i form av en

monumental fritrappa inte är förenlig med 2 kap. 6 § första stycket 1 eller 8 kap. 1, 13 och 17 §§ PBL.

Red Casa har anfört i huvudsak följande till stöd för sin inställning. Den aktuella trappan är uppförd på mark som enligt gällande detaljplan inte får bebyggas. Eftersom trappan med hänsyn till dess utformning är att anse som en tillbyggnad saknas även av denna anledning förutsättningar att bevilja bygglov för åtgärden. Trappan ger visuellt intryck av att vara en tillbyggnad och har försetts med luftventiler och en mindre dörr/inspektionslucka, vilket tyder på att trappan är underbyggd. Trappans utformning innebär även en ökning av byggnadens volym. Eftersom trappan i sin helhet är placerad på punktprickad mark som inte får bebyggas är åtgärden planstridig. Det är inte fråga om någon liten avvikelse. Därutöver innebär trappan en förvanskning.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

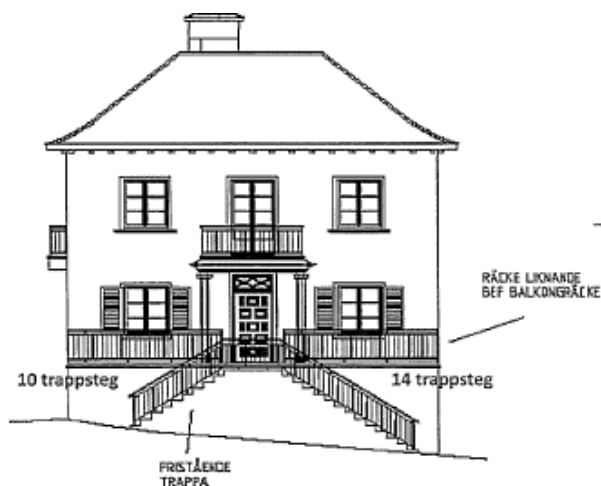
Målet handlar om en entrétrappa för vilken bygglov har sökts i efterhand. Det har av klagandena i första hand gjorts gällande att trappan inte är bygglovspliktig och i andra hand att det i vart fall föreligger förutsättningar för bygglov.

Den aktuella fastigheten omfattas av en stadsplan från 1947 som enligt övergångsbestämmelser till PBL gäller som detaljplan. Detaljplanens bestämmelser ska dock tolkas mot bakgrund av den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, och den praxis som gällde under ÄPBL (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 april 2015 i mål nr P 8223-14).

Mark- och miljööverdomstolen gör följande överväganden vad avser lovplikt för trappan.

Av 9 kap. 2 § första stycket 3 c PBL följer att det krävs bygglov för annan ändring av en byggnad än tillbyggnad, om ändringen innebär att byggnaden byter färg, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas på annat sätt.

I förevarande fall bedömer Mark- och miljööverdomstolen att trappan med sin placering och utformning avsevärt påverkar byggnadens yttre utseende. Det innebär att trappan är bygglovspliktig. Vad A.A.K. och M.K. har anfört om det besked i frågan om lovplikt för trappor som de erhållit från nämnden påverkar inte domstolens bedömning i den delen.

Utdrag ur bygglovshandlingarna. Fasad mot väster.

Mark- och miljööverdomstolen övergår därför till att pröva om bygglov i efterhand kan ges för trappan. Nämnden har gjort gällande att utformningen av trappan står i strid med såväl förvanskningsförbudet som varsamhetskravet i 8 kap. 13 och 17 §§ PBL, samt att åtgärden inte är anpassad till omgivningen jämlikt 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL. Av 8 kap. 13 § PBL följer bland annat att en byggnad och ett bebyggelseområde som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt inte får förvanskas. Vad avser befintliga byggnader ska ändringar utföras varsamt så att hänsyn tas till byggnadens karaktärsdrag samt att byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tillvaratas, vilket framgår av 8 kap. 17 § PBL. Anpassningskravet i 2 kap. 6 § första stycket 1 innebär att byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning att de antikvariska utlåtandena visar att såväl byggnaden som området har höga kulturhistoriska värden. Byggnaden och bebyggelseområdet omfattas således av förbudet mot förvanskning. Det noteras att byggnaden, i förhållandena till dess ursprungliga utformning, har genomgått förändringar. Bygglovet från 2015 omfattade bland annat en tillbyggnad av källarvåningen mot väster och därmed en utökning av terrassen som vilar på källarvåningen. Vid genomförandet av byggnadsarbetena revs istället källarvåningen och en helt ny och högre sockelvåning utfördes som enligt inlämnad relationshandling avsevärt skiljer sig från det tidigare utförandet. Den nya sockelvåningen har förändrat byggnadens proportioner och uttryck. Mark- och miljööverdomstolen har dock endast att pröva frågan om bygglov för trappan i detta mål. Domstolen konstaterar att trappan visserligen har givits en framträdande utformning och placering som avviker från det ursprungliga utförandet med en entrétrappa som var sidoordnad och infälld i terrassen. Enskilt betraktad kan dock den nya trappan inte anses vara en förvanskande åtgärd eller uppförd i strid med varsamhetskraven i PBL. Den strider heller inte mot kravet på anpassning till omgivningen. Mark- och miljööverdomstolen finner således att det inte funnits skäl att avslå ansökan om bygglov för trappan på de av nämnden anförda grunderna.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att trappan i sin helhet är placerad på punktprickad mark, dvs. mark som enligt detaljplanen inte får bebyggas. Det saknas definition av vad som omfattas av begreppet *bebygga* i ÄPBL. I praxis har dock uppförande av murar och plank på punktprickad mark ansetts vara att bebygga (se RÅ 1995 ref. 21 samt Mark- och miljööverdomstolens domar den 26 november 2012 i mål nr P 6967-12 och den 12 februari 2016 i mål nr P 8651-15). Med hänsyn till det anförda finner Mark- och miljööverdomstolen att uppförandet av trappan innebär att punktprickad mark har bebyggts. Trappan strider således mot detaljplanen. Frågan om åtgärden kan anses utgöra en liten avvikelse, jämte eventuella övriga i bygglovsärendet kvarstående frågor, ska lämpligen prövas av nämnden som första instans. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska därför nämndens beslut att avslå ansökan om bygglov för trappan undanröjas och ärendet återförvisas till nämnden för fortsatt behandling

Mark- och miljööverdomstolen har samma dag även avgjort mål nr P 5366-21.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Åsa Hanna, tekniska rådet Mats Kager samt tf. hovrättsassessorn Henriette Fornas Minerskjöld, referent.

Föredragande har varit Jennifer Jarebro.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-04-13
meddelad i
Nacka

Mål nr P 4769-20

PARTER

Klagande

Byggnadsnämnden i Solna stad

Motpart

1. A.A.K.
2. M.K.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2020-06-25 i ärende nr 403-13636-2020, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov i efterhand för utvändiga ändringar av enbostadshus på fastigheten A i Solna kommun

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut och Byggnadsnämnden i Solna kommuns beslut den 29 januari 2020, § 6, ger mark- och miljödomstolen bygglov i efterhand för nya fönster i källarvåning på fasader mot norr och söder. Nämndens beslut att avslå ansökan om bygglov i efterhand för dubbeltrappa till altan står fast.

Målet överlämnas till nämnden för beviljande av bygglov avseende fönster.

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen handlägger sammanlagt fyra mål rörande fastigheten A (P 3116-20, P 4769-20, P 4800-20 och P 7777-20). Parter i målen är Byggnadsnämnden i Solna stad (klagande) mot A.A.K. och M.K. (motparter). Samtliga mål har avgjorts denna dag.

Nu aktuellt mål rör frågan om bygglov kan ges i efterhand. Nämnden avslog i beslut den 29 januari 2020 A.A.K.s och M.K.s ansökan om bygglov i efterhand för utvändiga ändringar, fönster i källarvåning på fasad mot norr och söder, samt trappa i väster. Som skäl för sitt avslag anförde nämnden att fönstren i källarvåningen och den dubbla trappan bedöms ha medfört förvanskning av byggnaden och områdets höga kulturhistoriska värden. Byggherren överklagade till Länsstyrelsen i Stockholms län som upphävde nämndens beslut och återförvisade ärendet till nämnden. Nämnden har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att mark- och miljödomstolen *i första hand* ska fastställa nämndens beslut och *i andra hand* ska återförvisa ärendet till länsstyrelsen för ny prövning.

A.A.K. och **M.K.** har motsatt sig ändring av länsstyrelsens beslut.

UTVECKLING AV TALAN

Nämnden

Till skillnad mot länsstyrelsen anser nämnden att åtgärderna inte är förenliga med 2 kap. 6 §, 8 kap. 1, 13 och 17 §§ plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Länsstyrelsen har felaktigt uppfattat aktuellt ärende som fristående från tidigare ärenden avseende A. Det är dock fråga om bygglov i efterhand avseende åtgärder som utförts i strid mot beviljat bygglov och inte en ny bygglovsprövning.

Länsstyrelsens beslut grundas på ett antikvariskt utlåtande som byggherren beställt efter att de bygglovspliktiga åtgärderna utförts. Utlåtandet har gjorts av en arkitektbyrå som ingår i byggherrens egen organisation och är den som ritat förändringarna. Den kulturhistoriskt sakkunniga som byggherren ursprungligen anlitate för upprättande av ett antikvariskt utlåtande har också tillstyrkt att förändringarna är förenliga med PBL. Den kulturhistoriskt sakkunniga som nämnden anlitat har däremot ansett att såväl en centralt placerad trappa som förlängning av altanen är oförenliga med byggnadens kulturvärden. I ärendet har alltså tre antikvariska utlåtanden inhämtats; ett som tillstyrker en avsevärt mindre trappa än den som senare olovligt utfördes, ett fristående utlåtande som avstyrker densamma och ett som tagits fram efter att den olovliga trappan utförts.

Vidare har ritningar konstaterats innehålla vilseledande information eftersom de har manipulerats så att villans fönster i de övre bostadsvåningarna förstörats i syfte att få olovligt utförda fönster i källarvåningen att bättre passa in med befintliga fönster.

En jämförelse mellan förslagshandlingar, fasadritningar i beviljat bygglov och i avslagen ansökan om bygglov i efterhand för olovligt utförda åtgärder ger vid handen att den trappa som föreslogs den 8 december 2014, som den ursprungliga sakkunniga tillstyrkte och nämndens anlitate sakkunniga avstyrkte, är avsevärt mindre än den olovligt utförda trappan. Det framgår även tydligt att källarfönstren utförts större och med andra proportioner. Nämndens sakkunniga har varit utsedd som certifierad sakkunnig för kulturvärden avseende antikvarisk bevakning under arbetets gång. Byggherren har alltså varit medvetna om hans utlåtande och att han avstyrkt åtgärderna.

Länsstyrelsen har inte klargjort för nämnden vad som avses med eventuella kvarvarande frågor som ska bedömas innan ett nytt beslut tas gällande ansökan. Eftersom länsstyrelsens beslut saknar klargörande motivering ska det återförvisas till länsstyrelsen.

A.A.K. och M.K.

De har hänvisat till vad de anfört i sitt överklagande till länsstyrelsen samt lagt till i huvudsak följande: Det finns förutsättningar att bevilja dem bygglov och åtgärderna är planenliga. Certifierad sakkunnig inom kulturvärden har bedömt utförandet som förenligt med skydds- och varsamhetskraven i PBL.

Det stämmer inte att den kulturvärdessakkunniga i aktuellt och tidigare projekt skulle vara samma person som arkitekten för projektet. Byggherren själv har gjort ritningarna för aktuellt bygglovsärende. Det finns dessutom inget som hindrar att samma person är arkitekt och kulturvärdessakkunnig. Den sakkunniga som använts i ärendet om bygglov i efterhand är certifierad sakkunnig i kulturvärden. Den sakkunniga som användes inför det ursprungliga bygglovet år 2015, och som godkände förändringarna, har använts av kommunen vid framtagande av en ny detaljplan år 2012. Hennes kompetens kan alltså inte ifrågasättas. Nämnden har inte varit konsekvent i sitt agerande då ingrepp på grannfastigheten Fjället 8 godkänkts av nämnden utan att någon sakkunnig alls anlåtats, trots att åtgärderna är oförenliga med detaljplanen.

Det saknas grund i detaljplan och översiktsplan för nämndens påstående att villan på A tillhör de mest intressanta byggnaderna inom förstaden. Det saknas specifika varsamhetskrav i detaljplanen för såväl området som fastigheten.

Nämnden har kommit med flertalet påståenden i syfte att misstänkliggöra byggherren. Måtten på fönstren har korrigerats i förhållande till de mått som fönstren hade på de ursprungliga ritningarna från år 1923 där det saknats måttangivelser och fönstrens storlek behövde räknas fram. De fönster som utfördes år 1923 utfördes större än vad som framgår av de ursprungliga ritningarna. Byggherren har alltså inte manipulerat ritningarna utan anpassat dem till verkliga förhållanden. Byggnaden är inte heller höjd, vilket nämnden erkänt genom att konstatera att den saknar grund för att gå vidare med påståendet. Nämndens agerande saknar stöd i lag.

DOMSKÄL

Detta mål avser frågan om bygglov kan ges i efterhand för fönster i byggnadens källarvåning på den södra och norra fasaden samt för en centralt placerad dubbeltrappa på den västra sidan av altanen.

Utgångspunkter för prövningen

Det krävs bygglov för att bl.a. ändra en byggnad om ändringen innebär att byggnadens yttre utseende avsevärt påverkas (9 kap. 2 § första stycket 3. c) PBL.

För att bygglov ska kunna ges inom ett område med detaljplan förutsätts bl.a. att åtgärden uppfyller de krav som följer av bl.a. 2 kap. 6 § första stycket 1 och 8 kap. 13 och 17 §§ PBL (9 kap. 30 § första stycket PBL).

Anpassningskravet innebär att byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stadsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan (2 kap. 6 § första stycket 1 PBL). En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt får inte förvanskas (8 kap. 13 § PBL).

Ändring av byggnad ska utföras varsamt så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar till vara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden (8 kap. 17 § PBL).

För tillämpning av 8 kap. 13 § första stycket PBL krävs inte att skyddsbehovet kommit till uttryck i detaljplan eller områdesbestämmelser. Tillämpningen ska utgå från att byggnader som representerar olika tidsepoker eller något typiskt från skilda sociala miljöer kan ha ett bevarandevärde, men det är inte nödvändigt att byggnaden är byggnadsminnesklassad (D. m.fl., kommentaren till 8 kap. 13 § första stycket PBL).

Gällande detaljplan från 1947 innehåller inga särskilda bestämmelser om områdets kulturhistoriska värde, men det aktuella området har pekats ut som en sammanhängande kulturhistoriskt värdefull miljö i Solna kommuns översiktsplan.

Mark- och miljödomstolens bedömning

De antikvariska utlåtandena som finns i målet visar att såväl byggnaden som området har höga kulturhistoriska värden. Den sammanhängande bebyggelse som området består av och byggnaden som sådan utgör goda representanter för 1920-talets villastadsbebyggelse. Det innebär att det ska ställas krav på varsamhet när åtgärder vidtas på den aktuella byggnaden och att byggnaden får inte förvanskas.

När det gäller de *fönster som utförts på byggnadens södra fasad* har mark- och miljödomstolen i mål nr P 3116-20 funnit att det utifrån ritningsunderlaget i målet inte är möjligt att säkert dra slutsatsen att de avviker från det bygglov som nämnden gav 2015. Domstolen har därför ansett att det inte är möjligt att ta ut en byggsanktionsavgift avseende dessa fönster. Utifrån detta ställningstagande anser domstolen att det inte heller finns anledning att neka bygglov i efterhand avseende dessa fönster.

När det gäller *fönsterna på byggnadens norra fasad* är det klart att de fått en annan placering och utformning än vad som följer av bygglovet från 2015. Detta som en följd av att den inbyggda trappa som tidigare fanns på altanens norra sida tagits bort. Domstolen anser dock att fönsterna även i den nya placeringen och utformningen kan anses uppfylla kravet på anpassning i 2 kap. 6 § PBL och kravet på varsamhet i 8 kap. 17 § PBL. Fönsterna strider inte heller mot förvanskingsförbudet i 8 kap. 13 § PBL.

För att lov ska kunna ges ska även förutsättningarna i 2 kap. 9 § PBL vara uppfyllda, dvs. utformningen av byggnadsverket får inte medföra en betydande olägenhet för omgivningen. Skillnaden mellan de fönster som utförts och de som medgavs i lovet från 2015 är, när det gäller fönsternas påverkan på omgivningen

genom t.ex. insyn, försumbar. Någon olägenhet för omgivningen enligt 2 kap. 9 § PBL uppkommer därmed inte. Åtgärden är planenlig och något skäl att höra grannar finns därmed inte. Sammantaget anser domstolen att förutsättningarna enligt 9 kap. 30 § PBL är uppfyllda och att bygglov kan ges i efterhand för de två fönster som är utförda på källarvåningens norra fasad.

När det slutligen gäller *den trappa som utförts centralt på altanens västra sida* framgår av underlaget i målet att den helt skiljer sig från den trappa som tidigare var inbyggd på altanens norra sidan och som enligt bygglovsritningarna skulle vara kvar. Den nya dubbeltrappan ger ett dominerande intryck och den är inte varsamt utförd. Domstolen delar nämndens bedömning att trappan inte kan anses förenlig med 2 kap. 6 § eller 8 kap. 13 och 17 §§ PBL. Det finns därmed inte förutsättningar att ge bygglov i efterhand för trappan. Den omständigheten att nämnden har gett ett besked om att trappor som inte är inbyggda med murar är bygglovsbefriade och att A.A.K. och M.K. felaktigt ska ha uppfattat detta som att den aktuella trappan varit en bygglovsbefriad åtgärd, ändrar inte denna bedömning.

Sammanfattning

Länsstyrelsen och nämndens beslut ska därmed ändras på så sätt att bygglov ska ges i efterhand för fönster på byggnadens norra och södra fasad. Det ankommer på nämnden att vidta de åtgärder som krävs enligt PBL varför målet ska överlämnas till nämnden för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 4 maj 2021.

Malin Wik

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Malin Wik, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Henrik Johnsson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.